

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József nr kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szerkesztési részét illető minden köröslemények ide intézendők.

Hírmegtelen levelek csak ismert kazaktól fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár

Helyben hához hordva vagy vidéki postán küldve

Table with subscription rates: Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy óra.

Hirdetési díj:

01-hasábsopetitior egyszeri baigtatásért 5kr. Blyogdíj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyilttór 4 hasábsopetitiorért 20 kr. Hirdetést vagy reklámot magában foglalt időnossora 50 krajósar.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök Október 17.

205. szám.

Az 1890. évi költség előirányzat.

Debreczen, 1889. okt. 16.

Az 1890. évi állami költségvetést az egész ország osztatlan megelégedéssel fogadhatja, fogadja is. Az ellenzéki sajtó leteszi a fegyverét s kénytelen kelletlen beismeri, hogy ez a költségelőirányzat „jó benyomást tesz.” „méltán megörvendeztetheti az egész nemzetet, megnyugvással töltheti el az adófizetőket, bizalommal az államhitelezőit.”

Ezen költségvetésnek előterjesztése forduló pontot képez állami életünkben, mert annyi nehéz, gondteljes esztendőket keresztül küzdése után odáig jutottunk, hogy államháztartásunkban elenyésző csekélyre, majdnem a semmire enyészítették el a deficitet; lelkiismeretes, kitartó munkálkodással odáig jutottunk, hogy — ha csak váratlan zavaró körülmények közbe nem vágnak — most már maga a kormány is, viszonyainknak megfelelőleg, bővebb kézzel, gazdagabb segély források felhasználásával kezdeményezheti a kulturális és humanitárius reformokat, még inkább, hogy egy rendszeres, nagyobb szabású, összes közgazdasági életünket felkaroló actiót inaugurálhat.

Ennél realisabb költségvetést az adott viszonyok között kívánni sem lehet. A kiadások előirányzásánál a takarékoság elve lehetőleg a legszigorubbban van alkalmazva, de másfelől a fokozatos és rendszeres fejlődés követelményei sem mellőztettek.

Ép oly rigorozitással járt el a pénzügyminiszter a bevételek mngállapításánál. Ha egyik vagy másik bevételi ág nál némi visszamaradás mutatkozik, az előirányzás megis olyan, hogy a főösszegek a véletlen esélyeinek, a változó viszonyoknak kitéve ne legyenek, hanem a józan számítás szerint minden valószínűségi szerint egészükben elérhetők legyenek.

Hogy a szigoruan előirányzott bevételek befolyáni fognak, arra nézve az 1887. és 1888. évi zárszámadásuk és az 1889. évi kezelési kimutatásuk eredményei, melyek mind kedvezőbbek az előirányzatnál, szintén biztosítékot nyújtanak.

A 355.663000 frt kiadást és a 355.259.000 frt. bevételt egybevetve, 404.000 forintnyi hiány mutatkozik, egy parányi deficit, mely nem annyira lényegbe vágó, mint inkább szépséghiány, melyben — azt mondhatnók — bizonyos pénzügyi kaczerködés rejlik. Nem került volna nagy megeröltetésbe a geniális Weckerlének ezt a hiányt teljesen elenyésztetni. Ez az ici-pici deficit is megszűnik, sőt egy ici-pici felesleget nyerünk, ha számításba vesszük, hogy a pénzügyminiszternek joga lett volna a költségvetés keretébe beilleszteni azt a 600000 frtot, melyet az állam, mint magántulajdonos a regále kártalanítási kötvények kamatai fejében kap; de nem illesztette be, részben azért, mivel nem tudta bizonyosan, ezen összeg bevételképpen vagy megtakarításképpen fog-e nyilvánulni, részben azért, mert mikor egy rossz termés eredményeivel kell számolnunk, a tényleges eredmények ne maradjanak az előirányzat megett.

Az 1890. évi költségelőirányzatnak örvendetes jelensége az is, hogy a rendszer költségvetésben több mint 17.000.000 frt felesleg van kimutatva (négy millióval több mint 1888-ban) s ezen összeget Magyarország legnagyobb részben kulturális és közgazdasági célokra tehát jövedelmező beruházásokra fordíthatja.

Legfőnyesebb pontja pedig budgetünknek az, hogy nem találjuk benne, hosszúvek után legelőször, — azt az állandó bevételi tételt, mely tulajdonképpen kiadás, még pedg felette súlyos ki-

adás volt, t. i. azt a 13.000.000 frtra tehető összeget, mely némely államadóságunk töketörlesztésére újabb államadósági czimletek kibocsátása után szerzetett be. — Éppen ennek kiküszöbölése és 4 millió forintnyi számszerinti bevételi emelkedés idézte elő a 17000000 felesleget; s dacára ennek, a költségvetés tételei mégis azt igazolják, hogy a jövő évben is 8 millió frtot meghaladó összeget fordíthatunk államadóságaink törlesztésére.

Az ellenzéki lapok a költség előirányzat realitásában, miután abban egyéb helytelitleni valót alig találnak, azt kifogásolják, hogy az államjavak eladásából a jövő évre is föl van véve öt millió forint, a mely pedig — mondják — nem jogosult, hanem erőszakos beillesztés és ezzel mesterségesen van 400 ezer forintra leszorítva a deficit, mely amaz öt millióval tényleg hatod fél millióra emelkedik.

A pénzügyminiszter ezen, nem is a rendes, hanem csak az átmeneti kiadások között szereplő és az 1888-ban fölállított programnak megfelelőleg beállított tételre nézve maga is kijelentette expose-jában, hogy az 5 millió forint nem képezhet s nem is fog képezni maradandó bevételi tételt s hogy az a legszigorubb gazdasági követelmények szerint is csak egy okszerű vagyoneserének tekinthető, — mely által az államjóságok kezelése egyszerűsítettik s közviszonyainknak megfelelő vagyon-megoszlás jó létre.

Ha ezen öt millió forinttal szembe állítjuk az államháztartás tényezőiül ígérkező beruházásokat, valamint a kamatbiztosítást élvezett vasutak államosítása folytán elvállalt adósságokat 19 millió frtra megy az az összeg, mely közvetlenül és azonnal hasznót hajtó beruházásként jelentkeznek.

Az ellenzéki lapoknak még csak azon egy ellenvetésére kívánunk meg felelni, mely szerint kétséget és aggodalmat okoz,

hogy az idei rossz termés nem lesz-e annyira kedvezőtlen hatással a közadók befizetésére, a fogyasztási adók czimén előirányzott jövedelemre, valamint a vasuti szállítások bevételére, hogy az ezen czimeken előirányzott összegeknek a valóságos eredmény tetemesen alatta marad.

Ezen ellenvetésre a pénzügyminiszter előre megadta a választ, mikor exposé-jában kijelentette, hogy a bevételek úgy állapítottak meg, hogy ne maradjanak a korábbi években szerzett szomorú tapasztalatok szerint az előirányzat mögött. Mi az ellenzéki kifogásra nézve csak azt jegyezzük meg meg, hogy tagadhatatlanul léphetnek közbe olyan váratlan zavaró körülmények, melyek az emberi számításra akkor is keresztet vetnének, ha azt a számítást a mérsékelt ellenzék vagy a szélsőbal tenné meg és viszont jöhet olyan bő Isten-áldás a magyar nemzet munkájára, hogy az az év utolsó harmadában teljesen helyreüti a két első harmad kedvezőtlen pénzügyi eredményeit, hiába aggodalmaskodik miatta most a Pesti Napló és az Egyetértés.

Ime ez a költségvetés, monumentális sikere Weckerlének, Tisza Kálmánnak és a szabadelvű kormányának. E költségelőirányzat, mely előtt az ellenzék is elismeréssel hajlik meg, eredményében megvalósulása annak a programnak, melyet Tisza Kálmán az 1888. évi költségvetés, előterjesztése alkalmával kifejtett. — Ő a megvalósulást, az államháztartás egyensúlyának helyreállítását bizonyos föltételekhez kötötte. E föltételek nem mind következtek be, mert hiszen 1888-ban 19 millió forinto, volt kénytelen az ország rendkívüli közügyi kiadásokra fordítani, a mi mindjárt nem kedvezett az egyensúly helyreállításának; de azért a programm be van váltva, a nehéz, közbelépő viszonyokat tekintve, talán rövidebb idő alatt is, mint a

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A rogyinai bérlő.

Írta: Lovász János.

Nem akad egy ember a rogyinai határban, a ki meg tudta volna mondani, hogy melyik világrészből szakadt közéjük Makrobios Gregor, az „örmény bérlő.” Azt a földet bírta, a melyiket ember emlékezet óta a faubeliek egymásköztt fölözstva műveltek: hanem három évvel ezelött valamin összekaptak s a egymásköztt ezivakodtak, mintha csak az égből potyánt volna alá, idegen bérlő foglalta el az egész birtokot. Mikor a jámbor rogyinaiak először megitták azt az hosszú, izmos legényt, messzire kikerülték és fejcsóválva sugdoszták egymást között:

— Nézze csak kigyelmed, ez a hórihorgas jöttment ütött ki bennünket a nyeregből!

Meg kell adni, hogy Makrobios Gregor jól kinött a földből. Hosszu volt, mint egy madáríjesztő; de villogó szemével az embereket is megtudta riasztani. Reudesen könynyű szákváson ruhában járt, a fején félosernyőjű talján kalappal, a lábain meg olyan hatalmas booskor volt, hogy téli időben a Rogyina felé járó lesipuskások, ha véletlenül ráakadtak a nyomára, titkos örömmel követék, nehogy elszalasszák a kínálkozó alkalmat, egy hatalmas medve elejtésére.

Makrobios urnak az arca sem bővölködött természetadta szépségeken. Magas ki domborodó homlokán — daczára a 32-éves kornak — hatalmas ráncz vonult végig, a mely tömött szemöldökeinek mozgásával majdnem szakadatlanul rángatózzott. A fekete szemöldök alatt még sötétebb szempár villogott, a mely a nap barnított arcznak félelmes színt kölcsönözött. Duzdatt felső ajakát ritka színezett hajusz szegélyezte, szakál helyett pedig össze-vissza kuszáltíromszálak hálozták be az arczát.

A mit szépségben megvont tőle a természet, azt erőben és kitartásban dusan káipátolta. Mikor dologban volt, nem ismert nehézséget, parancsok helyett karjával igazgatta a munkásokat, és egy alkalommal, a mint a eséplő-gép szíjja magához kapta egy napszamos karját, a bérlő herkulesi erővel ragadta meg a forgókeréket és megemeltette a szegényembert a halálos veszedelemből.

Makrobios Gregor rövid idő alatt beleélté magát a rogyinai pusztai életbe; friss pezsdülést teremtett az elhanyagolt földbe, a szegény falusi emberek előtt ismeretlen gazdasági rendszerekkel bámulatos és irigyelt terméseket ért el. Az egyszerű kis tanya lakás körül csakhamar telt osírók és magtárak sorakoztak. Különböző fajú apró marhák, jámbor háziállatok népesítették meg a pangásnak indult tanyavart, úgy, hogy kevés idő multán a föld akáczokkal beárnyékoltt kis helyiség, a rogyinaiak előtt irigyelt paradicsom lett.

Gyönyörű területen is fektött a rogyinai birtok köröskörül, a merre csak a szem lát kéklő messzeségben sűrű bükkerdő koszoruzta, az erdő alján a magas növési tengeri vetés friss zöld levelei együtt zizegtek a százados erdő borzongó lombjaival; jobb- és balfelel összeolvadó messzeségben teltfejú arany kalászok himbálóztak s az egész vetést négy részre osztotta két egymást keresztező napraforgó-sor.

A bérlő csöndes, magába zárkozó természetü lévén, a ház körül csak a nélkülözhetlen cselédséget tartotta. Az öreg Liza néni volt a ház gondozója, meg a szakácsné; a lovak számára tartott egy kocist és azóta, hogy Pergő Bálint uram a bérlőnek köszönheti az életét, ennek a leánya, Rebeka, is segített a háznál. Így élt Makrobios Gregor, elvonulva a rogyinaiak elől s nem gondolva a világi eseményekkel; dolgozott egész éven át s fáradságának jutalmát mindig megtalálta az ősz adományaiiban.

Kora hajnalban, mikor még a napnak

szabadulni vágyó sugarai alig törtek át az enyésző éj gyöngye fátyolát, a bérlő gondos szemekkel tekint széjjel a fáiis levegő által himbált vetések fölött, ügyes kezekkel metszile a ház körül nevelt fiatal fák vad hajásait megöntözi a Liza néni által ültetett kedves kis virágokat; szabadon bocsátja apró csibéket, ruczákat, aztán maga mellé veszi Rebekát és a harmatos fü között a természet osöndjében szótlanul haladnak, babot vagy borsót szedni.

Mióta Rebeka a házhoz került, a bérlő minden dologba bevezette a 17 éves ügyes leányt, s voltak olyan dolgok, a miket egyedül Rebekára bízott. A leány szelid odaadással szolgálta a gazdag bérlőt s azon igyekezett, hogy hűségese szolgálata által köszönje meg az apja iránt tanúsított saivességet. Egész napon át öröme volt, ha észrevette, hogy azt a komor felhőt, a mely a bérlő arczát elsötétítette, néha-néha átragyogta a jókedvűek vagy a megelégedésnek egy-egy sugara és bár Makrobios Gregor régi komorságát megtartotta, voltak pillanatok, a mikor a sötét szemek ifju tüzet árulva el, szenvedélyesen tapadtak Rebekának rózsapiros arczára.

Egy reggel így szólt Gregor az előtte álló Rebekához:

— Kedves leány, most egy hétig haza bocsátlak, segíts otthon a te szüleidnek is.

— Igaz-e, Liza néni, hogy a gazdag bérlő megkérte a Pergő Rebeka kezét? — kérdezte Bodzáné Liza néni, a ki a tanyáról a faluba jött.

— Igaz biz' a lelke! — szölt Liza néni s rá se nézve Bodzáné asszonyomra, folytatta az utját. — Hát aztán mi kü önöset talál benne?

Bodzáné hirtelen haragra gyuló természetével kiabálni kezdett:

— Hát csak az van benne, lelke, hogy az a hórihorgas örmény sohasem kapja meg Rebekát! Dehogy nem, majd a falu rózsáját odadjuk holmi jöttment örménynek! Keressen

magához való vén leányt vagy menjen a házába házasodni! Ide ugyan be nem teszi a lábát. De nem ám!

Bodzáné még akkor is kelepelt, mikor Liza néni a tulsó utczába betérve a tiszteltesen ur kapujának ajtaját is behuzta maga után. Mára volt kinttűve a Pergők válsza, a mit majd a tisztelendő ur fog levélben közölni. Liza néni ezért a levélért jött. Elhelyezte azt a kis kaskájában, kezét esóholt a tisztelendő urnak és, mint a ki tudja, hogy fontos megbízatásban jár, igyekvő lépésekkel sietett hazafelé. Még az utfele álló tesület előtt is elfelejtett most tétet hajtani.

Makrobios Gregor, a mint megpillantotta Liza néni, izgatottan sietett elébe és vette el tőle a pecétes levelet. Aztán bezárkózott a szobájába.

A nagy, herkulesi erejű bérlő izgatottságtól reszkető kezekkel bontotta föl a levelet. Arczán a boldogság reménye piros rózsákat fakasztott, szemei tüzből égtek és fejét szédülni érezte. De aztán egy pillanat alatt egészen megváltozott. A tüzes szemek elvesztették fényüket, a vérvörös arc szederjes színt öltött magára és az izgatott kéz görcsösen szorult össze; homlokán a mély haragot jelentő barázdá egyszerre megjelent s vastag nyakán át az erek duzzadva futottak össze az állkapocs körül.

Fájdalmas sóhaj, egy visszafojtott sziszszendés rüpillt el az erős ember ajakáról s a fájdalomtól megtörtén borult az asztalra.

— Rebeka nem lesz az enyém! Talán már másnap ígérte a kezét? Ezek a gondolatok röpködtek kábult agyában, és úgy eltűnődött a veszteségén, úgy elfelejtett mindent fájó boldogtalansága mellett, hogy egész nap a szobájába volt zárkózva. Csak este, mikor a rogyinai erők suhogása halvány sötétséget hintett a kalászok tengere fölé, mikor az esti csillag ragyogva dugta föl aranyos fejét, csak akkor tántorgott ki a bérlő szabad levegőre. Lázgyötörte fejét jötekonyan esókolgatta a hűvös esti fuvalom, megtört fényű

memmi alatt megvalósítását követelni lehet s a nélkül, hogy új, még súlyosabb adóterhek nehezednének a nép vállaira.

Tisza Kálmán megkapta a fényes elégtételt 15 évnek s különösen pedig az utóbbi időnek szenvedélyes, méltatlan támadásaiért, az alaptalan gyanúsításokért.

Ime a deficit nélküli budget, mely a nemzetnek méltóságosabban imponál, mint Apponyi édeskés beszéde, vagy akár a Polonyi handa-bandája!

Az 1888-iki zárszámadások. Tisza Kálmán miniszterelnök a képviselőház keddi ülésén bejelentette a magyar korona országainak 1888-ik évről szóló zárszámadásait az állami számvéviszék részletes jelentésével együtt.

A tényleges pénzürtári eredmény a kölcsönökből szerzett összegek levonása után a következő: Összes bevétel 337,939,845 forint. Összes kiadás 302 millió 43,337 frt. Hiány 24,103,492 frt.

A rendes kezelésben ugyanis a bevétel 335 millió 27,311 frt 57 kr, melyből levonva a kölcsönökből eredő bevételeket, azaz 9,164,828 forint 92 krt, marad bevétel 325,862,482 frt 65 kr; a kiadás 321,775,830 frt 29 kr lévén, a fölösleg 4,086,652 frt 36 krt tesz ki.

Az átmeneti kezelésben a bevétel 52,932,643 frt 14 kr, melyből levonva a kölcsönökből eredt 40,855,280 frt 46 krt, maradt tiszta bevételként 12 millió 77,362 frt 68 kr. Ennek ellenében az átmeneti kezelés kiadása 4,953,740 frt 92 kr, beruházásokra fordított 16,209,771 frt 99¹/₂ kr, és rendkívüli közügyi kiadásokra 19,103,993 forint 56¹/₂ kr, összesen 40,267,506 frt 48 kr, a hiány tehát az átmeneti kezelésben 28,190,143 forint 80 kr, a tiszta pénzürtári hiány pedig 24,103,491 frt 44 kr, a mit összehasonlítva az előirányzatnál hasonló módon megállapított 36,032,522 frt 23 kr hiánnyal, a tényleges pénzürtári eredmény az előirányzathoz képest 11,929,030 frt 79 krral kedvezőbb.

Külföld.

A cár berlini látogatásáról egy bécsi lap azt a hírt kapja, hogy a két császár találkozása politikai tekintetben sokkal fontosabb, mint általában hiszik, mert számos félreértés eloszlatására vezetett, mi a két állam jó viszonyának csak előnyére válhatik. — Franciaországban a nagy fontosságú mozgalom indult meg, mely oda irányul, hogy az összes nagy politikai pártok a mérsékelt köztársaság eszméjében egyesüljenek. Együttel egy másik agitáció is folyik, mely oda irányul, hogy a köztársasági pártok kebelében szűnjön meg a különböző iránylatok s egyesüljenek mindnyájan egy nagy, — erős, tisztán köztársasági pártba. — Oroszországban a hadügyminiszter rendeletet tesz közzé, melynek értelmében a császárnak 1888. évi június 18-án kelt parancsa alapján két Mottier-féle tüzer-erzred felállítására egyenkint négy üteggel elrendeltetik. — A portugál király haladéklak, állapot nagyon aggasztó. — A bolgár fejedelem utazásáról azt írják, hogy az összefüggésben állt a cár berlini látogatásával. Bismarck a cárt kiakarta békíteni de a cászár

szemének jól esett a szürke homályosságba szédített és hevesen dobogó szíve lassankint egy-nyertes lüktetésbe ment át.

Sokáig mozdulatlanul állt egy helyben s égő gondolatai folyton Rebekát keresték, sajgó érzelmei minden gondolatát szerelmére vitték vissza. Es a kit a természet vas munkában edzett törhetetlené, a kit a természet vas munkában edzett törhetetlené, a kit a kitartás nyomorból segített s a meglevő boldogság új örömeit elnyerésére ösztönözték; azt egy uhinással megrázta a gyöngéd szerelm.

Ettől a naptól fogva Makrobios Gregor elhanyagolt minden munkát. Az erdő körüli tengerit meg a lábáról lelepokdák, a buza és rozskeresztek naponkint kevesebdedtek, az aprómárkát sorra ölette a gazda s a betakarított élelet potomáron vesztegette el. A helyett pedig, hogy a munka édes karjai között feledje a szerelem által üttöt sajgó sebet, a józanéletű ember nekidarta magát az ivásnak.

Alig mult el egy év, a rogyinai birtok, a melyen azelőtt gyönyörködve pihent meg a szem, pusztá, kietlen és munkálatlan volt. A tanya körül csűrök és apró épületek megzilált tetővel, betört oldallal, elhagyatva állottak. Maga a ház, a mely még tavaly is tiszta fehérre volt meszelve, pőháztatta piszkos oldalakkal betört, pőhálsó ablakmelyedésekkel huódott meg a száradt lombu fiatal akácok között. Egyetlen kis szobát foglalt el Makrobios Gregor, a régi gazdag bérlő. Nincs körülte egy lélek sem, nincs mellette egyetlen jó gondolat, elűzte magától az Isten kegyelmét is. A piszkos kis szobában egy szalmazsák van leterítve, azon szokott heverni napközben Gregor, kebléhez szorítva a pálinkásüveget. — Itt ábrándozik régi szerelméről, susogva hívja Rebekát, csókot kér tőle és mikor látja, hogy az nem jön hozzá, kacagva emeli ajkához a butykost és iszik istenigazában.

hajthatatlan maradt. Más oldalról azt írja a „Times“, hogy a fejedelem utazása Dolgorukov hg. sohai tartózkodásával állott összeköttetésben, a ki lázadást akart szítani a kormány ellen s egy társaságban így nyilatkozott: „Ha a fejedelem nem utazott volna el a maga jó szántából, huszonegy óra alatt én hajtottam volna ki az országból. Zsebemben van a cásárnak egy kiáltványa a bolgárokhoz és korlátlan hitelem van a bolgár banknál.“ — A helyzet Szerbiában. A Szófiában székelő idegen diplomaták körében rendkívül válságosnak tartják a helyzetet Szerbiában, mert kétségtelen, hogy Natália királyné teljesen ura a szituációnak s Persiani orosz követ mindent elkövet, hogy a királyné felett gyakorolt befolyását Oroszország érdekében használja fel.

Napi hírek.

Kérelem. A debreczeni jótékonyozású négyelet választmányának felkérésére az alább megnevezett urhölgyek szívesek voltak a minden évben eszközöztetni szokott könyvtáradományok gyűjtésére vállalkozni. A debreczeni négyelet részint az árvalaháza felvett árvaikat, részint pedig hozzá forduló szegény sorusokkal szemben oly nagymérvű jótékonyt gyakorol, hogy a ki ezen egyeletnek áldásos működését ismeri készséggel nyitja meg erszényét az öt felkereső adománygyűjtők előtt, illetőleg szívesen segívezi a nemes ezüld egyeletet a rendelkezésére álló eszközökkel. Felkérem tehát Debreczen városának szépért és jóért lelkesülő közönségét, — fogadja szívesen egyeletünknek gyűjtést végett rövid időn megjelenendő küldötteit, — s ne zárkozzék el a jótékonyt ezen nemes módoni gyakorlatától! A gyűjtést a következő urhölgyek fogják eszközölni. Piac utca-utczán Dr. Kola Jánosné és Nánassy Lajosné. Czegléd utczán Kapros Gáborné és Debreczeni Lajosné. Szent Anna és Varga utczákön Steinaecker Sándorné és Ajtay Sándorné Csapó-utczán Holländer Gyuláné és Rotschnek Emilné. Péterfi utczán Jó Istvánné és Békassy Gyuláné. Hatvan-utczán Benyáts Emilné, Komjáthy Sándorné. Széchenyi utczán Gáll Józsefné és Varga Károlyné. Debreczen 1889. október hó 16-án Veresné Szathmáry Teréz négyeleti elnök.

Kinevezés. Csánky Gyula segédlelkész, a debreczeni főiskola volt kitünő növendékét, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Zemplén-vármegye tanfelügyelőségéhez tolnokká nevezte ki.

Főiskolai mozgalom. A jogakadémiai ifjuság körében az egyeleté végelesen meg alakultak. A jogász s-gely-egylet lemondott tisztikara helyébe ujonnan a következőket választotta: elnök Tóth Aurél 4 jh., főjegyző Sztompák Jenő 3 jh., pénztáros Tankóczy Gyula 4 jh., ellenőr Szabó Lajos 4 jh., könyvtáros Nagy Imre 3 jh., aljegyző Körösy Bertalan 2 jh.; választmányi tagok: Bay Ádám 4 jh., Lehoczky István, Füvessy Bertalan, Vársárhelyi Zoltán 3 jh., pénztáros Dezső, Gyertyánffy László 2 jh., Bárczay Gyula, Serly Sándor 1 jh. — A jogász önképzőköri tisztviselőikora a tegnapi d. u. tartott alakuló gyűlésen dr. Baczonyi Lajos jogtanár ur vezetésé alatt következőleg alakult meg: elnök Körösy Kálmán 4 jh., főjegyző Sztompák Jenő 3 jh., pénztáros Tankóczy Gyula 4 jh., aljegyző Körösy Bertalan 2 jh.,

titkár Máró István 3 jh.; választmányi tagok: Csiba Sándor 4 jh., Kálmánchelyi József 3 jh., Harsár Géza 2 jh., Szabó Sándor 1 jh.

Uj Emke-perselyek. Ma ismét két perselyt kaptunk az Emke kolozsvári irodájából. Az egyik perselyt Altman Sarolta kisasszony (Hatvan utczán), a másikat Sinay Sámuel ur, közevítő és tudakozó intézet tulajdonos kérte. Mindkét perselyt eljuttattuk rendeltetési helyökre. Jelentkezőknek, urnőknek, kisasszonyoknak, különféle üzlettulajdosoknak az Emke készségeken szolgált ilyen filléres adományok gyűjtésére való perselyekkel. A közvetítést örömmel teljesítjük.

Az öszi előléptetések. Reichs-Wehr szerint az idei novemberi katonai előléptetések nagy törsztiszti, mint a főtiszti fokozatokban nagyobb számmal lesznek, mint a tavasszal, mert a lefolyt fél évben sok úresedés támadt. Különösen kedvező lesz az előléptetés a lovasági és gyalogsági törzsosztályok, továbbá a gyalogság és vadászok századosainak és aiantas tiszteinek A gyalogságnál az 1887. novemberi II. oszt. századosok, az 1883. január 1-i főhadnagyok, az 1886. június 1-i hadnagyok bizonyos száma elő fog lépni; a lovaságnál az 1887. júli 1-i másodosztályú századosok, az 1882. júni 1-i főhadnagyok, az 1886. júni 1-i hadnagyok fele és az 1888. szept. 1-i hadapródok; a tüzérságnál az 1887. júni 1-i II. oszt. századosok lesznek első osztályú századosokká, előlépnek továbbá az 1881. nov. 1-i főhadnagyok, az 1884. júni 1-i hadnagyok s 1887. nov. 1-i hadapródok.

A tisztaulfi egyházkerület közgyűlése ma, a negyedik napon, a mi ritkán szokott megtörténni, véget ért. — A tagok ma már oly kevesen voltak jelen, hogy a diszteremből a szomszédos kis terembe vonultak, kényelmesen elértek itt is. — Kiválóbb fontosságú tárgya sem igen került a mai ülésnek, melynek egész lefolyása, lanyha és száraz volt; az előadók és bizottságok előterjesztései kevés kivétellel minden megjegyzés nélkül fogadtattak el. — A társelnökséget ezuttal is Kiss Aron esperes és Vallyi János főgondnok töltötték be. — A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a módosított lelkész minősítési szabályzatra vonatkozólag, az esperesi karnak javaslata olvastatott fel és fogadtatott el az általános osztálygyűlés megállapításáról. — Az új szabályzat külön lenyomatban is kézre-bocsátandó lesz. — Ezuttal a közéleti közönségi szabályokat egyeztetve össze a közgyűlés a kormány által kidolgozott szabályokból és a tiszántúli kerület által ad hoc kiküldött bizottság munkálataiból, melyet Széll Kálmán esperes referált. A bizottság által proponált módosításokat a közgyűlés elfogadta, egyebekben a konvent munkálatait változtatlanul tette magáévá. — Ezekután a h. mezővársárhelyi főgymnásiumot fenntartó testületnek már tegnap is tárgyait 77000 forintnyi államsegély iránti kérvénye nyert elintézését, a véleményadással megbízott küldöttség javaslatainak meghallgatásával. — A bizottság, melynek véleményét Szeremley József terjesztette elő, úgy találta, hogy a vásárhelyi egyház, mely miként maga a város is, ugy szólnán semmiféle testületi vagyonnal nem bír, mely egyházi adófelelőben az állami adó 16¹/₂ ártója tagjaira, mely néhány évvel ezelőtt már 300000 frtos toldalék építkezést eszközöltetett főgymnásiumánál, — nincs abban a helyzetben, hogy ezen új építkezési kiadásokat a maga erejéből viselhesse. Ezzelfogva a fenntartótestület kérvényét a bizottság indokolt-

A bűnös ösvényen.

Regény 1 kötetben. — Irtá: R. P. O.

(Folytatás.)

Néha szenvedni látta Roxanet, egyes véletlenül elejtett szava boldogtalanságáról tanuskodott, mennyire megremegtetete az őt, oh! igen, azonnal észrevette, mint töröl le titkon egy könyvet, mely végig csordult bánatos arcán, gyorsan azonban felcsodva oly kémozdulatba kitörve, melylyel elűzni látszott a kintző emlékeket. És minő búbajások voltak azok az esték midőn magukba ültek, eltársalogtak, a diva szerepeiről beszélgetve, vagy egymást buzdítva, serkentve a dícsőre, hirre, nagyságra, mely mindkettőjük lelke előtt meredezett. Bevallotta most azt is tájadalmas hangon, hogy sokszor bántották, Kéry gróf bizalmas látogatásai felett; sokszori együttlétük gnanus jellege nagyon ki-nozta, ifju, ártatlan, tapasztalatlan mivoltában mégis sohasem tudta Roxanet bűnösnek, rosznak elképzelni. Nem lehet, hogy a fragyogó, tiszta homlok viselője romlott, de söt vétkes legyen, s ha az egész világ erősíté is ezt, ő nem akarta, nem tudta elhinni.

— Oh Roxane, ne üzzön el közelébe, engedje, hogy kövessem, ön nélkül elviselhetetlennek tünik nekem az élet, mert ön hév és rajongó szerelmem összes kincsé, boldogsága, mely egész valómát betölti — tolytadt lángoló tekintettel, romogó édes hangon az átszellemült ifju. Látja Roxane, a dolgok eme váratlan új fordulata egymáshoz fűz bennünket. Követni fogom, mint a hű eb a szeretett gazdát, türelmesen, odaadóan, elenyészhetetlen hű, lángoló szerelmemmel.

A nő lelkében kezdetben heves harc vívódott, végre félig előre hajolva, mennyei elragadtatással szívtá magába az ifju szép szavait. Oh, azok most a most a megrendülés pillanataiban ezerszeresen jól estek az elhagyatott, védtelenül szenvedő nőnek. Még soha sem szóltak

nak találja — s a kérvényt a konvent utján ajánlani indítványozza. Megjegyzni a bizottság, hogy a vásárhelyi egyház egyuttal több olyan helyiségek építését is cseleztte (igazgatói lakás, convictus) melyekre az állam segélyét még az esetben sem lehetne reményelni, ha az állam pénzürtári helyzete megengedné, ennelfogva a bizottság a kormány által megsürgtetett, valamint a szintén szükségesnek látszó tanterem építésekre elegetedőnek tart 50000 frt. államsegélyt. — Kiss Albert a bizottság írásbeli jelentésének egy hibás kifejezésére alapított felszólalásában kijelenti, hogy nem járulhat ahhoz, hogy a segélyt az egyházkerület kérje; a kértést a fenntartó testület teheti meg, a kerület csak ajánlhatja a kérvényt, — annyival inkább, mert nincsenek olyan indokok, melyek a kerületet segélykérésre kényszerítik. — Szóló a kormány által sürgtetett tanterem építését (torna, ének és fizika terem) keresztül vihetnének véli 20000 frttal; emnyinek évi törlesztését pedig megbírhathat Vársárhely. Egyéb-iránt az 50000 frtos kérvény ajánlását a kerület részéről nem ellenzi. — A közgyűlés a bizottság javaslata alapján a konvent utján 50000 forint államsegély megadását ajánlja a kormánytól. — Végül a főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyve felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentése alapján több rendbeli főiskolai ügyek intéztettek el, illetőleg hagyattak jóvá. Igy bejelentetett, hogy az anyakönyvtár mellett föllállított nyilvános olvasóterem berendeztetett, jelenleg a könyvek elhelyezése folyik, még csak a katalógus készítése van hátra. E berendezések 1967 frt költéegbe kerültek. Elvégre tehát megnyitható lesz a régóta sürgtetett nyilvános olvasóterem. Végül a gazdasági tanács felhatalmaztatott, hogy kedvezően kinálkozó esetekben a főiskola nehezen kamatoztatható tőkéből, a püspök és főgondnok közbejöttével, a kerületi közgyűlés jóváhagyásáig terjedő teljes felölösség mellett, ingatlanokat vásárolhasson. Déli 1 órakor a gyűlés befejezetett.

Esküvő. Mattasich Gábor helybeli derék postatiszt tegnap esküdtött örök hűséget Zágrábban Miletics Julia k. a-nak. Az esküvő fényes közönség jelenlétében ment végbe. Tisztársai táviratilag üdvözölték a vőlegényt.

Elhunyt írónő. Wohl Stefánia, a jónévű magyar írónő, szerkesztője a „Magyar Bazar“ című szépirodalmi és divatlapnak, több jeles regény szerzője, ki az utóbbi két évtized társadalmi és jótékonytársasági mozgalmaiban is tevékeny résztvevő, meghalt.

Könyvtáradományok gyűjtése. Az utóbbi időben sűrűn előfordult, hogy a könyvtáradománygyűjtésükre visszaélések fordultak elő, a mennyiben sok érdemtelen ember kapott könyvtáradománygyűjtésre engedélyt. A belügyminiszter ennek következtében utasította a törvényhatóságokat, hogy az ilyen engedélyk kiállítására körül szigoruan bájanak el s elrendelje, hogy ilyeneket ezuttal csak a fő tisztviselők állíthassanak ki.

Egy különöz halála. Tarbai József Eger városi közönségéről ismert agg polgár a napokban meghalt. A boldogult Egerbe 1865-ben költözött és a szervita-utczában egy hét szobából álló lakást építtetett. 1869-ben megcsinálta végrendeletét, vett egy nagy csondó viasz-gyertyát, aztán körülfalaztatta házát, szobái utczára eső részén csak egy kis ablakot hagyván, melyen napról-napra bevette eledelet. 1869 óta alig tiszser volt a lakása ki-

gy hozzá. Minő tündeklő jelenség ez az ifju, mennyire különbözik azoktól a kikent-molyfábrázatu nyalkáktól, kik folyton sértő mosolylyal elfehéredett ajkukon az ocsmány kéjről sutogtak előtte. Mennyi hévteli nemes érzemény sugárzik e fenntölt lelkü ifju ember ragyogó szeméből, rezgő hangja oly bámulatos, oly szívehez szóló, minden szava a romlatlanság nyilvánulása, szeret, szeret talán először azzal az eszményi, szentimentális szerelmmel, melynek minden szava oly elégikus s jellemzi az ifjuság első ábrándos szerelmét.

Roxane megittasult a szédítő vallomás bübájától, hirtelenül elfelejtette a nagyon szerencsétlen esetet, melynek ő az egyik főtenyezője. Olyan nagyon hamar felcsodott kétségbeesésből.

— De hát a történetken ugy sem lehet változtatni, illetéknépen vigasztalódik minden könyvtáradománygyűjtés megvan az az előnye, hogy nem emészt el a bubánat. Eltaszitsa magától almainak megvalósulását? — Nem, nem! Igen, itt a pillanat, hogy mindketten megvesse-nek mindent, a mi szerelmükön kívül áll, s távol a világtól egymáséi legyenek. Elérkezett az a rég óhajtott alkalom, hogy odakiáltás a forrón szeretett ifjunak: „Jőj velem, kövess a világnak egy elejtett, elfelejtett zugába, a hol nem laknak emberek és tanits meg a tiszta szerelmemre, melyre soha sem hittem magamat képesnek, áltálad és éretted akarok élni.“

Elragadtatással tekintett hosszán az ifju sötét epedő szemébe, míg végre arcán könyörögve kérő kifejezéssel, halkán, félve, bizonytalanul mondja:

— Ákos, édes Ákosom! szavaival kiragadott a kétségbeesésből. Szeretem önt, szeretem ugy, mint eddig még soha senkit. Mindazáltal önnök tudnia kell: mostoha szerencsétlen élettemnek megvannak a végzetes sötét botlásai, mégis kiméletlen szemrehányásait soha sem volnék képes elviselni.

(Folyt. köv.)

tisz-
kiot-
ágy-
pará-
agy-
és éj-
kopo-
latin-
gyul-
sóját-
életé-
élete-
orszá-
új-
a la-
nium-
kozo-

való-
szám-
előfiz-

terül-
fájás-
delt-
heti-
Debr-
tány-

lnt-
állur-
1793-
Sain-
nap-
„Bök-
denk-
nem-
mint-
is a-
hevi-
bort-
sans-
embe-
lyet-
meg-
rend-
Báit-
előtt-
jék-

lajde-
váto-
nagy-
toko-
nyei-
nak-
mind-
lelkü-
mely-
seli-
megl-
szna-
nem-
tási-

sut-
szem-
temb-
a h-
nygy-
polg-
1889-
utaz-
előz-
szept-
91.00-
tel 1-
lékke-

mint-
de it-
zett-
miat-
verse-
tunk-

m. k-
nelt-
misz-
tapa-
rumé-
pessé-
ily l-
dulna-
keres-
kiktó-
ról-
zötle-
mén-
biza-
keres-
hivat-
tít a-
nyu-
jon-
delm-

rutja-
hogy-
meg-
enny-
mint-
dét-
fává-
dabb-
szük-
hass-
hogy-
verő

...tján
...zolt.
...tobb
...gaz-
...ilam
...emé-
...meg-
...y ál-
...ksé-
...nek
...Al-
...egy
...n ki-
...gy a
...est a
...csak
...kább,
...a ke-
...Szólo
...épi-
...esztül
...ri tör-
...gyéb-
...át a
...nyülés
...vent
...e g-
...gyzó
...tság
...tygek
...Igy
...ellett
...re m
...ése
...van
...e ké-
...a re-
...högül
...a ne-
...k és
...nyülés
...illett,
...kor a
...hely-
...örök
...nak
...ment
...ék a
...jőne-
...gyar
...több
...évti-
...ában
...többi
...ado-
...elő,
...apott
...bel-
...totta
...gedé-
...s
...fo
...zsef
...lga
...erbe
...egy
...ben
...onó
...zát,
...akot
...ede-
...ki-
...ifju,
...tent
...oly-
...jéről
...nyen
...gőgő
...ziv-
...vá-
...esz-
...nim-
...első
...bü-
...ren-
...ője.
...ból.
...shet
...den
...nye,
...ma-
...em!
...esse-
...tá-
...az
...for-
...vi-
...hol
...zta
...mat
...ifju
...gyó-
...la-
...ga-
...tal
...le-
...sai,
...ol-

tisztítva, úgy — a hogy. Ágyát este dőn-
kiat egyszer tette meg, de minden egyes
ágyvetéskor felhuzott revolverrel állott a vén
parasztasszony mellett, kijelentvén, hogy rögtön
agyonlövi, ha a szalmazsákhhoz nyúl. A napjai
és éjele legnagyobb részét a már emelített ére-
koporsóban töltötte. Halotti ruhát vett föl,
latinal elékelte a „Circum dederum“ ot, meg
gyújtotta a viaszgyertyákat és befeküdt kopor-
sójába. Ilyen különöségek mellett tengette
életét, és csak a véderóvita óta változtatott
élete rendjén. Valahogy meghallotta, hogy az
országot igazalomban tartja a 25. §. s erre
ujtságot kért. Azóta renede olvasója lett ismét
a lapoknak. Kedvenc eszméje volt a millen-
ium megünneplése s e zélra bőkezűen is ad-
kozott.

— **Kösa Barna** költeményeire, melyekre
való előfizetési felhívást lapunk tegnapi
számában közöltük, igen szépen gyűlnek az
előfizetések.

— **Zsolt feloldás.** Nyiregyháza város
területére és határára ragadós szájszél-
kór (állati betegség) járványa miatt elren-
delt zsolt feloldást, minélhogy ott egy a
heti, mint az országos vásár meg tartatnak.
Debreczen, 1889. október 15. A rendőrfőkap-
tányság.

— **Terrorizmus az aszfalton.** Mester Bá-
lint, a ki foglalkozására nézve napszámos, jót-
állunk érte, soha nem hallotta hírt az
1793-diki terrorizmus hőseinek, Couthon-nak,
Saint-Just-nak és Henriot-nak; de azért ő teg-
nap este mégis példájukat akarta követni a
„Bika“ előtt és jó pengéjű villogó kését min-
denkinek a szívébe mártani, a kinek ruhája
nem olyan foltos és nem olyan piszkos volt,
mint az övé. — Pedig Mester Bálint nem is
a szabadság nem is köztársaság eszméjéről
hevílt föl anyjára. — Három liter új kerti
hort ivott meg a koresmában s attól lett a
sans-coulotte, halálra ellensége a nadrágos
emberiségnek, melynek vért szomjazta s mel-
lyet éktelen káromkodásokkal különböztetett
meg. — A 3. 15. és 4. számú közegei a
rendőrségnek alig tudták a vérszomjas Mester
Bálintot a városházához bekisérni, hogy mi-
előtt az utcát halálra kergetné, előbb alud-
jék egyet.

— **Földesen** az ottani közbirtokosság tu-
lajdonát képező regálét az állam 90561 frtért
váltotta meg. — A község központján fekvő
nagy vendéglő épület visszahagyatott a bir-
tokosságnak. Ezen épületben van tágas, ké-
nyelmes helyiségek az ottani virágzó kázinó-
nak, mely ezen helyiséget a közlebbi időig
minden díj nélkül birta a közbirtokosság nagy-
lelkűségéből. Most a község képviselőtestülete,
mely voltaképpen a közbirtokosságot is képvé-
seli, ezen helyiségeket továbbra is ingyen
meghagyta a kázinó használatában. A ká-
zinó pedig ezen valóban nemes elhatározásra
azzal vásárolt, hogy a helyiség használatáért,
nem fizetéképen, hanem a község közigazga-
tási költségeire évi 50 frtot ajánlott fel.

— **A zónatarifa a magyar északkeleti vas-
ut vonalán** öröndetesen igazolja az ezen
személydijszabáshoz kötött reményeket. Szep-
tember hónapban egy az utazók száma, mint
a bevételék jelentékeny emelkedtek. Volt
ugyanis: 1888. évi szeptember hónap 65,043
polgári utazó után 88,500 frt 17 kr bevétel;
1889. évi szeptember hónap 156,109 polgári
utazó után 104,224 frt 78 kr. Eszerint az
előző év szeptember havához képest 1889.
szeptember hónap több volt az utazók száma
91,066-al, vagyis 140-1 százalékkal s a bevé-
tel 15,724 frt 61 krsal, vagyis 17-76 száza-
lékkal.

— **Bignió Lajos** a hírneves énekművész
mint értesülünk ma este városunkba érkezik,
de itt csak rokonait látogatja meg, s terve-
zett hangversenyét a felmerült differenciák
miatt sajnálatunkra nem tartja meg. A hang-
verseny elmaradásának okai „Szinház“ rova-
tunkban olvashatók.

— **A kereskedő közönség figyelmébe.** A
m. kir. nagyméltóságú kereskedelemügyi mi-
niszter u. i. é. október 3-án 49525. sz. alatt
kelt leiratában értesítette az alulírt kamarát,
miserint több rumén kereskedelmi kamara
tapasztalta volna, hogy a különni kereskedők,
rumén kereskedő és iparos cégek fizetés ké-
pessége iránti felvilágosításokért üzletszerűen
ily levelezésekkel foglalkozó egyénekhez for-
dulnak, kik a különni cégeknek csak azon
kereskedőket és iparosokat szokták ajánlani,
kiktől közvetítési díjat nyérnek, mig mások-
ról, ha ezek még oly hitelképesek is, kedve-
zőtlen értesítéssel szolgálnak. Minthogy ru-
mén cégek fizetőképessége tekintetében meg-
bízható felvilágosításokkal egyedül a rumén
kereskedelmi kamarák képesek szolgálni, a
hivatolt miniszteri leirat értelmében értesít-
tik a kereskedő közönség, miserint ily irá-
nyu megkereséseivel ezen kamarákhoz fordul-
jon. Debreczen, 1889. október 15. A kereske-
delmi és iparkamara.

— **Az artzi kutat** még mindig nem fu-
rutja Zsigmond. Egy hónap telt el azóta,
hogy kilencz hónapi szünetelés után ismét
megnyit a bódé ajtaja a munkások előtt s
ennyi idő alatt nem csináltak ott egyebet,
mint egy segéd-kutat ástak, a tornyot és bódé
fédő deszkát leszedték és az új torny
favazát összefaragták. Mert új tornyot, szilár-
dabb szerkezettel fognak felállítani, de azt hisz-
szük, nem azért, hogy az minél tovább daczol
hasson az idő vasfogaival, hanem csak azért,
hogy az új gőzgépet annál jobban megbírja.
— **Gonosz idő** következett a gyönyörű
verőfényes napok után. Az ég csatornái meg-

nyiladoztak s a szürkfellegek, melyek semmi
szándékot nem mutatnak, hogy visszaadják
nekünk a meleg napsugárt, csak úgy ontják
a vizet, — mintha mindig azért imádkoztunk
volna. Az utcán embereket sem lehet már
látni, csupán titoktartó esernyőket és kacér-
kodó indiseret piros harisnyákat, a melyeket
tulajdonosaik különös előszeretettel engednek
ilyenkor az asztalra vetődő halandókkal lát-
tatni.

— **Képletelezési ünnepély** a párisi ma-
gyar együletben. A párisi magyar együletnek
tegnapelőtt újabb igen sikerült estélye volt.
Az egylet tagjai hálájuk jeléül lefestették
egyik ióltevojük, Wagner Sándor arcképét
és tegnapelőtt több száz honfitárs és honleány
jelenlétében megtartották a kép letelezési ün-
nepét. A kedélyes estély Munkácsy M. és a
Parisban időző gr. Teleky S. ezr. jelenléte által
kétszeres ünnepélylyé lett és hatalmas érje-
nek, melyek a Wagner társaságában érkező
honfitársainkat fogadták, ékes bizonyítékul
szolgáltak azon örömeit és emelkedett han-
gulatnak, mely az összes jelenvoltakat fogva
tartotta. Az egylet elnöke, csupapulával Mayer
Sándor az egylet alelnöke ékes szavakban ecsetelte
Wagner Sándornak a párisi magyar egylet kör-
ül szerzett érdemeit és midőn beszéde végén
a lepel lehullott az ünnepeit arcképéről, —

melyet Osko Lajos honfitársunk festett, szüni
nem akaró éjlenek tolmácsolták az egylet
tagjainak jöltevojük iránt táplált háláérzetét.
Wagner Sándor erre meghatott szavakban
mondott köszönetet a nem várt kitüntetésért,
megígérve, hogy a jövőben is szíven fogja
hordani az egylet javát. Az ünnepély hivatalos
része ezzel befejezést nyervén Komáromi Ma-
riska k. a, az általános közökhajnak engedve
több magyar népdalt énekel el szokott bájjal
és úde hangjának egész varázával. A jökdv
ezáltal oly magas fokot ért el, hogy Munkácsy
Mihály is fölesapott műkedvelőnek és
egymásután elfütyötte özigányzene kíséret
mellett kedvenc nótáit. Ha a cigányok ját-
szának és ha Munkácsy fütyörész, akkor a ma-
gyar lábak nem igen tudnak veszt megmaradni.
Tánc! tánc! hangzott minden oldalról és
egyszer csak azon vettünk magunkat észre,
hogy Munkácsy és az egész társaság a csárd-
ást lejette. A sikerült estély csak is reg-
gel felé ért véget.

— **Borbély-bosszu.** A brodzott hajó, par-
fümös Figaró az üzletől kis távolságban me-
részen kurizál szíve bálványának, egy kis fesch
szobacacizusnak, akit üres óráiban bodorítani
szokott. Amint javában olvasd a kolnizó vas-
lovagja: fölhangzik a kegyetlen hívás az üz-
letajtóból: „Fodrász ur borotváljon meg! A
rossz időben jött fölszólításra feleszakadt a
Figaró turbékolása s a légyott hóse — siet
borotválni. Amde az üzletben senki sincs, csak
egy-egy ámos macska s egy szurkos inasgye-
rek, kinél még árnyéka sem látszik a bajusz-
nak vagy szakállnak. Ezen nincs mit borotvál-
ni. A Don Juan bobrély haragra lobbán s ne-
ki ront szerelmi üdve borzas megzavarójának.
A cselszövő inas sem rest azonban s ellilán
az officinából, Figarónak hosszabbak lévén
a lábai, beéri az intrikus növényék-csimzma-
ját, visszahuzolja a műtermébe, lefogja és
vad bosszuvágyában — bekeni az inas boglyas
fejét kétféle hajfestővel! Az inas a bosszu-
álló Figaró markából lángvörös és szurokfe
kete fürtökkel szabadul ki és mikor hazamegy,
a színes papagály frizura által aeszthetikai
jólésében megbátott majster által kegyetlen
eldeklináltatik. — Figaró bosszuja ki van
elégítve.

— **A „Lósziv“ sorsjegyek** negyedik kisor-
solása kedden ment végbe, mely alkalommal
a főnyereményt 30 000 forinttal a 3737 sor
15 nyerőszáma kapta meg. 1500 frtot nyert
5575. sor. 98. sz. 1000—1000 forintot nyert
4115. sor 32. sz. és 742. sor. 85. sz. 500—500
frtot nyertek: 2611—99 és 5647—40 100—100
frtot nyertek: 4183—4 5875—64 4256—44
2656—76. 25—25 frtot nyertek: 4256—49
5846—47 3170—88 3220—8 4188—100
3357—52 2059—96 2597—86 6076—14
2023—77 7172—65 5545—69 4292—70
3237—75 5740—100 6234—45 2986—63
7028—3 6219—83 4119—21.

Szinház.

Julius Caesar *)

Tanulmány.

Irta: Rakodczay Pál.

Ha az ember utazik, egyre-másra mon-
dogatja: ez a vidék szebb a másikonál.
Valóban, a turistáknak is megvannak
a maga divatjai. Egyszer Svédország, másszor
Sveicz; legutóbb Tirol.
A nagy Shakespeare-rel is így vagyunk,
hogy mikor Othellót látjuk, nagyobb szerűnek
tartjuk Lear-nél; ha a Velencei kalmárt, úgy
ezt magasztaljuk Othello rovására. Ott van
még Coriolan, Romeo, Macbet stb. Mit szól-
junk Julius Caesárról? ... Szabad-e ennek
dicséretére ügyetlen frázisokat faragnunk?
Emberi mű-e ez, hiányokkal, kontár reminis-
cenciákkal? ... Nem, ezt csak tanulmá-
nyozni, elemezni lehet, Mert ez élet, ez tör-
ténelem.

Az élet, a történelem maga beszél ma-
gáról. Hisz az újabb művészeti irány főtörök-
vése, hogy az életet véletlen esélyeivel

*) Színházunkban színe kerül Szombaton.

vigye szinpadra. Zola, Pailleron, Sardou, Csi-
ky a villanyos csengetyűt, vasuti indóházat,
a gázt szerepeltetik, mint tényezőket és gyak-
ran trappáns sikerrel. Így éled föl előttünk
Róma társadalma „Julius Caesar“ ban. Azt
bisszük, ott járunk-kelünk a forum romanum
palotái közt, vagy benn vagyunk a senatus-
ban, vagy Philippi síkjain. Előttünk áll a
hatalmas Róma tipikus alakjaival. A nemes
Brutus, ki mint Cato leányának méltó férje,
az ó-római szellem kifejezője, a philosophia
stoica stíljébe öltöztetett elveivel; az élvá-
gyó, ravasz Antonius, mint az új idők embere
és Caesar, a nagy szellem, a jövő embere.

Mommsen, Gibbon, Finlay és más nagy
történezesek köteteket írtak, kutatván, hol
található Róma emelkedő és hanyatló határ-
vonala. Shakespeare, a keztyűs fia, a komé-
diás, néhány szóval ráutalt e határvonalra,
ott, midőn Cassius kérdezi Cascaót, beszélt-e
Cicero az ünnepélyen? Igen, feleli Casca,
görögül szól.

Miért úgy? Kérdi dühösen Cassius és a
történelem genua.
Mert be van bizonyítva, hogy a mennyit
használt Róma a világ jövőjének azzal, hogy
kacérkodott göröggel, egyiptomival, épp an-
nyit ártott önnön nemzetiségének. Nem ő
győzte le a görög népet, hanem fordítva. A
római arisztokrata éppugy francsogott görög-
göl, mint a mi grófjaink francziául, a kik
tudvalevőleg szintén nem támogatói nemzeti-
ségi szigorunknak, ami pedig az angol, fran-
cozia, német népek érettségében, fejlődésében
hatalmas tényező.

Shakespeare jelen művének hőse Brutus.
Caesar a czime s darabnak. Csakhogy oly
czim, mely nélkül a mű érthetlen volna. Ca-
esar szelleme végig ott lebeg a hősök küzdé-
lőmében. Megöletése sorsfordulata Brutusnak.
Győzelem és kudarc egyszerre. Mert Brutus
azért öli meg Caesart, hogy magában helyette
jobb vezetőt adjon Rómának. Szándéka ne-
mes, de idealizmusa telve tévedésekkel. Nem
ölni, hanem áldozni kíván — mint mondja. S
ezért Antonius bántatlan hagyja. Cassius
öve inti, ne kimélje Antonius. S igaza van.
Antonius beszédét mond Caesar holtteste
föltt s ezzel a népet Brutus ellen látítja. A
nagy halott szelleme tovább is ott lebeg Bru-
tus, Cassius feje föltt s megszübbasztja mi
kődésüket. Ok maguk is érzik ezt. Gyönyörű
kifejezést nyer e tudat a híres sátorjelenet-
ben, hol Brutus és Cassius összevesznek
egymással. Azonban Brutus oly annyira az
eszmék embere, hogy tisztában van cseleke-
deteivel. Mig Richard, mint gyilkos borzasztó
gyötörődéseken megy át: Brutus bátran néz
szembe Caesar szellemének, midőn az előtte
megjelenik. Csak az a tragikai nyugtalanság
kinozza, hogy az áldozat hiába volt. Caesar
szelleme halála után is győzőhettelen s a ha-
zaiak csak testét semmisíthették meg. Azért
mondja szépen Brutus, kardjába dölve: Caesar
nem öltelek meg fél ily örömeit!

Szóval, a darab ezimnek megfelelően
Caesar dominál mint eszme a nagy cselekvé-
nyen végig s nem lehetne a tragédiát Brutus
vagy Cassius nevére keresztelni.

Caesar, mint szerep, kis terjedelmű, s az
egy nevezett hálátlan szerepek közül való;
ha ugyan Shakespeare irt hálátlan szerepeket
Az utolsó szövege nála az élet embere, egyén,
saját vonásokkal, Mily mozgó valódiság, élő
alak az elzüllött Casca; a ravasz Decius
Brutus; az urát tulélni n-m akaró Titinius;
Strato, katona, ki oly ironikus szavakat ejt
Brutus holttesténél. Hát a polgárok fölséges
humora, mely az előadó színészbe oly lelke-
sedést gyújt, hogy elsőrendű tagok boldogok
játssza az igénytelen, de tartalmas szerepe-
ket. Nagy Octavius Caesar kis párbeszédében
Antoniusnal, mily figyelmet keltő, történe-
lemből kiszakított alak. Már itt, néhány szó-
ban genálisan van odavetve programja
Shakespeare egy másik hatalmas tragédiájá-
nak: „Antonius és Cleopatra“nak, mely tán
még esábosabb mint —

Nem, visszatérünk, a honnan kiindultunk:
Shakespeare minden műve remek, s egyik a
másikonak oly vetélytárs, kik egymást soha-
sem győzik le!

Bignió holnapra tervezett hangversenye
elmarad. Az igazgató és a művész impressá-
riója között ugyanis megállapodás jött létre,
hogy a tiszta jövedelem feléért fellép. Az
utolsó órában azonban távirat érkezett, mely-
ben az impressario újabb feltételeket ajánl,
hogy t. i. az igazgató száz forintot biztosít-
son a vendégnek. Természetes, hogy ez újabb
ajánlatba annyival kevésbbé mehetett bele az
igazgató, mivel az első megállapodást már
megkötött szerződésnek tekintette, s mert a
mai körülmények között esetleges ráfizetésre
(mint a múlt évben Hegyi Arankával) nem
vállalkozhatik.

Julius Caesar előadása merész vállalko-
zása derék szintársulatunknak és azért a szom-
bati előadás iránt városszerte nagy az
érdeklődés.

Bérléthirdetés. A mai előadással az első
kis bérlét lejár, tisztelettel értesitem a t. bérlé-
ni kívánó közönséget, miserint a II-ik kis
bérletek eszközlésével Foltényi Vilmos ur
van megbízva, ki a jelentkezőket a Casinó
(könyvtári) helyiségében elfogadja délelőtt
9—10 ig és délután 5—6 óráig. Valentin
Lajos, igazgató.

MENETREND.

Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad telé	d. e.	8 ó. 27 p.
" " "	d. e.	11 ó. 49 p.
" " "	este	10 ó. — p.
Szatmár felé	d. u.	3 ó. 49 p.
" " "	éjjel	3 ó. 37 p.
Kassa felé	reggel	6 ó. 31 p.
" " "	este	7 ó. 30 p.
" " "	m. á. v. indóh. éjjel	5 ó. 50 p.
" " "	d. u.	4 ó. — p.
Nánás felé:	vásártér reggel	6 ó. 07 p.
" " "	d. u.	4 ó. 19 p.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	árk. éjjel	3 ó. 06 p.
" " "	d. u.	3 ó. 31 p.
" " "	este	7 ó. 19 p.
Szatmárról	d. e.	11 ó. 31 p.
" " "	este	9 ó. 35 p.
Kassáról	reggel	8 ó. 02 p.
" " "	este	9 ó. 11 p.
" " "	vásártér reggel	7 ó. 59 p.
" " "	este	8 ó. 43 p.
Nánásról:	m. á. v. indóh. reggel	8 ó. 07 p.
" " "	este	8 ó. 52 p.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

I. Bérlet. 19. szám.

Holnap péntek 1889. év október 18-án
páratlan bérletben:

Válás után

vagy

(Oh azok az anyósok.)

Vigjáték 3 felvonásban.

M Ű S O R:

19-én, Szombaton: Julius Caesar
tragédia — Shakespeare-től.

20-án, Vasárnap: Felhő Klári népszin-
mű 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

A személyesen tett idei őszi bavasárlá-
sok után felhívjuk a n. é. közönség figyelmét
raktárunk megtekintésére, a hol nemcsak a
legmagasabb műizlésnek, de a legszerényebb-
nek is a legnagyobb választék áll rendelkezé-
zésére a napi szükséglet cikkeiből, — mint
például: szivartárca, kalap, keztyű, illat-
szer, szappan, sétatob, zsebkész, olló, haj-
és ruhakéfe, fogkefe, tajték pipa és szipka, lo-
vagló, vadászati, önvédelmi- és uti-, va-
mint diszkrét és alkalmi ajándék-cikkek,
ugyszintén gyermekjátékok dus választéka
van összesítve. Továbbá:

Zsolnai majolika díszművek.

Adler F. és Fia tajtékárúk.

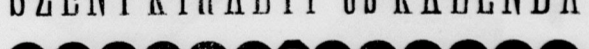
Ungvári cserépkályhák

és Hermann china ezüst

egyedül gyári raktára.

Teljes tisztelettel

szent-királyi és kalenda

Szabó Lajos fiai cég

Debreczen, Rózsátér.

Az őszi idényre raktára érkeztek:

Női ruhaszövetek.

Flanell, Kasán, Moldon.

Gyapju, Himalaya kendők.

Harasztt kendők,

téli harisnyák.

Szőnyegek, ágyterítők

PAPLANOK.

A hírneves cosmanosi gyárból:

MOSÓ VELEZEK

BOSZNYAY J. ezégnél.

Debreczen Czegléd útcza.
Nagyválasztékban

NŐI RUHASZÖVETEK,

Kasánok, Flanellek, jó mosó barchetek,
téli nagykendők, csipke és Jutte függő-
nyök, ágy és asztal terítők

Paplanok, szőnyegek,
mindenfélé

ruhadíszek férfi és női alsó ingek, muffok, Esőernyők,
férfi ingek és nyakkendők

rendkívüli leszállított áron

kaphatók.

Női ruhák elkészítése legutolsó divat szerint jutányos ár
mellett elvállaltatnak.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközölnetnek.

Nines többé Köhögés

Régi jónak bizonyult
házi szer a

Tietze Oszkár-féle
hagymacukor

meglepően
gyorsan használ
köhögés, rekedtség, elnyálkásodás
ellen. Czukorkáim különleges összeállítás-
sa bizonyítja csak a sikert azért Tietze
Oszkár névre és a „hagyma-jegyre”
ügyelendő, mert minden más értéktelen,
és ártalmas utánzat.

Zacsókban ára 20 és 40 kr. Főraktár: Krizan
F. gyógyszerész Kremsier-ben. Debreczenben: Dr.
Rothschnek E. ur gyógyszerésztárában.

ELADÓ

22 drb magyar tehén

300 drb

fésűs anyajuh

Esztárban

Szunyogh Szabolcsnál

Cs. kir. szab. higienicus készítmények a
száj és a fogak észszerű ápolására

Dr. Faber M. C. orvostudorától,
néh. I. Miksa császár 6. Felsége testorvosa, a
beesületrend lovagja sat. Bécsben

PURITAS különleges száj-szappan.

Rége híres és egyetlen, már 1862-ben a Lon-
doni világtárlaton érdeméremmel kitüntetett szer,
mert legfinomabb és leghatásosabb készítmény a
száj ápolására és a fogak épentartására. — Egy
adag ára 1 frt.

Eucalyptus száj-essencia

Kitüntetve Párisban 1878.

A legösszerűbb, legtartalomdusabb (78%
hatásos alkotórész), legelismeretebb higienicus ké-
szítmény a száj ápolására.

bűzös szag leküzdésére

a fogak épen tartására, óvszer

torok náthák

14-gi uton való miázmás ragadályok ellen.

Az orosz csász. kormány

által, a miniszterium gyógyászati osztályának
1881. évi január 28-án 681. rendeletével a csász.
kórházakba és gyógyintézetekbe bevezetve. —
Egy palaak ára 120 kr. o. e.

Szavatolt puritas-fogkefék

sajtolt puszpáng és vegyszéreg zsirtalanított sertés-
bőr. — Egy drb 50 kr. o. e.

Raktárak: Debreczenben:

Götl N. Szentkirály és Kalenda Mis-
kolczon: Dr. Szabó J., Dr. Szabó
K., Máhr K. üzletében. Egerben:
Göllner L. gyógyszer. — Szécseny:
Pokorny gyógyszer. Szatmár: Komka
Kálm. fűszerkereskedő.

Főszállító telep BÉCS. I. ker.

Bauernmarks 3 sz.

555/1889. szám.

Árverési hirdetmény.

A Czegléd-Misleyei közalap ker. fő-
tisztviségnek f. évi 1669. számú rendelete
folytán közhírré tétetik, miszerint a p.-la-
dányi vallás alap. uradalom tulajdoná-
hoz tartozó, P.-Ladány községben fekvő
emeletes Nagyvendéglő az ahhoz tartozó
melléképületek: u. m. istálló, kocsiszin,
pince, jégverem 1108 □ öl beltelekkel
együtt, örökáron leendő eladása, esetleg
1890. évi január 1-től 3 évre leendő
bérbeadása iránt Czegléden, a főtisztviségi
irodában, folyó évi október hó 28-án,
d. e. 10 órakor zárt ajánlattal egybe-
kötött árverés fog tartatni.

Az árverés megkezdéséig írásbeli
ajánlatok elfogadtatnak.

Bánatpénzül az eladási árverésen
1500 frt, a bérleti árverésnél 250 frt, teen-
dő le.

Az 50 kros bélyeggel és a fent ki-
tett bánatpénzzel ellátott, külön az el-
adásra, külön a bérletre szerkesztett aján-
latokban a beígért vételár, illetőleg ha-
szonbér, betűvel és számmal világosan
kürandó s kijelentendő, hogy az eladási
illetve a bérleti feltételeket ismeri s azo-
kat elfogadja.

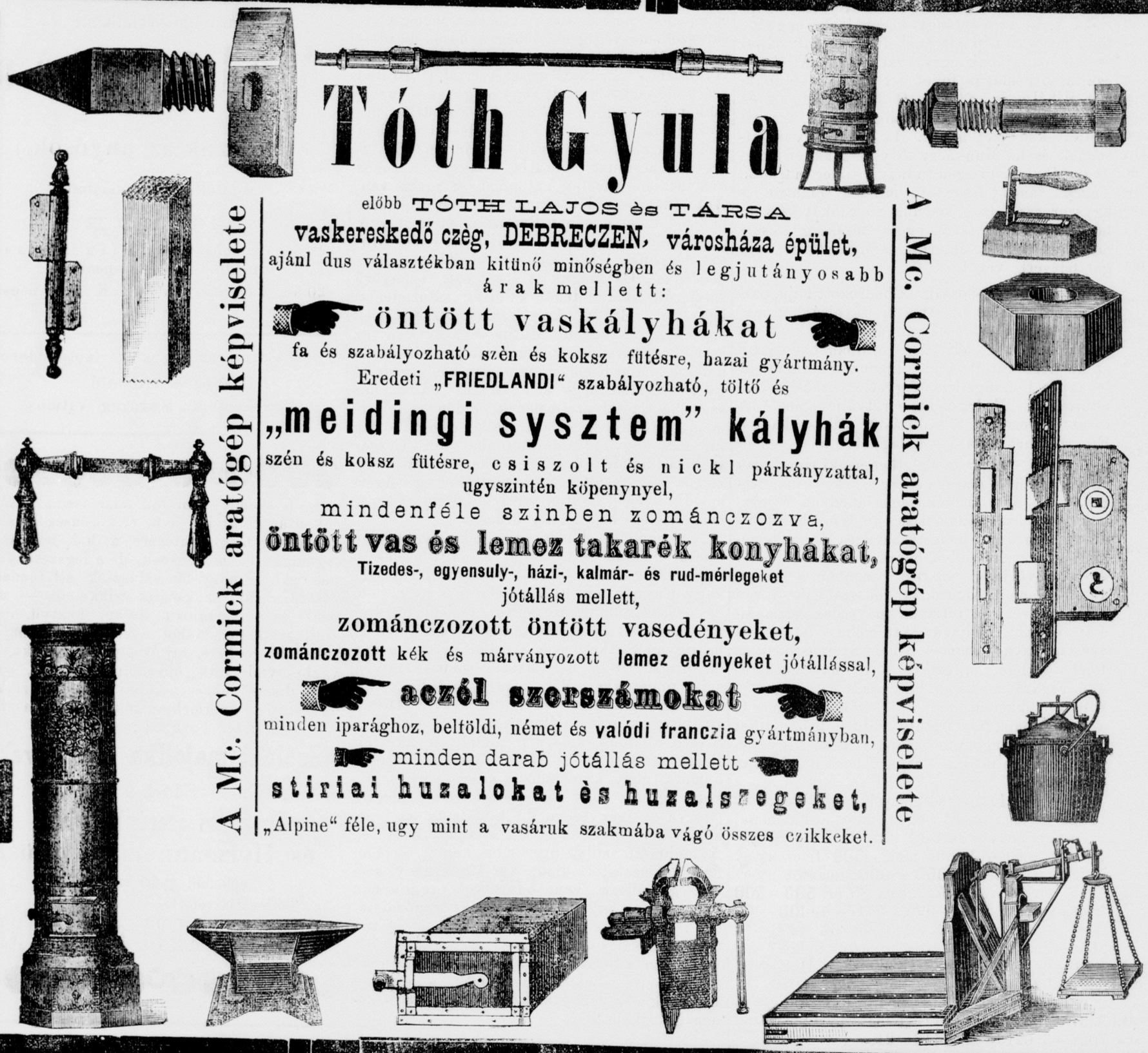
A feltételektől eltérő, vagy későn
beérkezett ajánlatok figyelembe nem vé-
te nek.

Az ajánlatok elfogadása vagy vissza-
utasítása, a vallás és közokt. m. kir-
miniszter ur szabad elhatározásának tartat-
tik fenn.

Egyébb eladási feltételek addig is
Czegléden a főtisztviségi és a p.-ladányi urad.
kasznársági irodában megtekinthetők.
Kelt P.-Ladányon, 1889. október hó 11.

LIPOVNICZKY IMRE

kir. közalap. uradalmi számtartó.

Tóth Gyula

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA
vaskereskedő cég, DEBRECZEN, városháza épület,
ajánl dus választékban kitűnő minőségben és legjutányosabb
árak mellett:

öntött vaskályhákat
fa és szabályozható szén és koksz fűtésre, hazai gyártmány.
Eredeti „FRIEDLANDI” szabályozható, töltő és

„meidingi rendszer” kályhák

szén és koksz fűtésre, csiszolt és nickl párkányzattal,
ugyszintén köpenyvel,
mindenfélé színben zománczozva,
öntött vas és lemez takarékos konyhák,
Tizedes-, egyensúly-, házi-, kalmár- és rud-mérlegeket
jótállás mellett,
zománczozott öntött vasedényeket,
zománczozott kék és márványozott lemez edényeket jótállással,

acél szerszámokat
minden iparághoz, beltöldi, német és valódi francia gyártmányban,
minden darab jótállás mellett

stíriai huzalokat és huzalszegeket,
„Alpine” féle, ugy mint a vasárúk szakmába vágó összes cikkekkel.

A Mc. Cormick aratógép képvisellete

Alapított 1858-ban

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tűzoltoszerkek gyára, harang és ércöntődeje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukbna

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére modern
technici alapon és kedvező feltételek mellett, ajánkozik

KÖZ és MAGAN FÜRDŐK

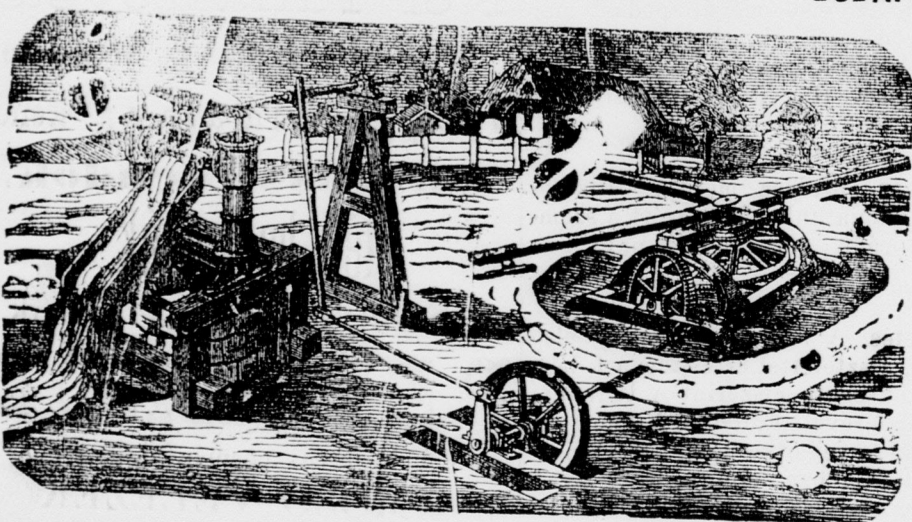
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYAR.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr”, könyvnyomdájában Széchenyi-utca SIMON-ház.